

The background is a dark grey, chalkboard-like surface with various white chalk drawings. On the left, there is a detailed drawing of a microscope. Above it, a globe of the Earth is shown. Below the microscope, there are sketches of a stack of books and a cross-shaped diagram. In the bottom right corner, there are drawings of a percentage sign, an exclamation mark, and a right-pointing arrow. The overall theme is scientific research and education.

Araştırma Teknikleri - 5

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

- Yazın/Literatür Taraması
- Değişkenlerin Belirlenmesi
- Hipotezlerin Oluőturulması

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Yazın/Literatür Taraması

- Yazın/Literatür taraması araştırma konusu ile ilgili daha önce yapılmış bilimsel çalışmaların incelenmesini ve çözümlenmesini içeren bir süreçtir.
- Literatür taramasının sağladığı kolaylıklar:
 - “... sizin ilgilendiğiniz konuya ilişkin bilgileri bulmanızı, araştırmanıza kuramsal bir temel kazandırmanızı ve sizinkine benzer çalışmaların sonuçlarını görmeyi sağlar”
 - “Seçtiğiniz konuya ilişkin önceki çalışmaları inceleyerek araştırma probleminizin daha önce cevaplanıp cevaplanmadığını da bulabilirsiniz”
 - “Aynı zamanda araştırmanızı nasıl yapacağınıza ilişkin fikirler geliőtirmenize ve kullanabileceğiniz veri toplama araçlarını belirlemenize yardımcı olur”
 - “Araştırmanız sonucunda elde ettiğiniz sonuçları, diğer araştırma sonuçları ile karşılaştırarak farklılık ve benzerliklerin nedenleri hakkında fikir yürütmenize de yardımcı olur” (Büyüköztürk vd.,2012, s.45).

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Yazın/Literatür Taraması

- Araştırma Sürecinde Literatür Taraması: **KUM SAATİ MODELİ** (Büyüköztürk vd.,2012, s.45)
- “Literatür taramasını yapmak için farklı stratejiler bulunmaktadır.
 - Öncelikle, araştırma konusuna ilişkin anahtar kelimelerin bir listesini çıkarmanız yararlı olacaktır.
 - Bu listede belirlediğiniz kelimelerin eş anlamlılarını yazınız...
 - indeks, dizin ve elektronik veri tabanlarında belirlediğiniz anahtar kelimeler ile arama yaparak, birincil ve ikincil kaynaklara ulaşabilirsiniz” (Büyüköztürk vd.,2012, s.46).
- “Birincil kaynaklar: Özgün kitapların veya makalelerin yayınlandığı dergiler bu kaynak türüne örnek olarak verilebilir...
- İkincil kaynaklar: Başka araştırmacıların, araştırma sonuçlarını veren yayınlar bunlara örnek olarak verilebilir. Derlemeler, ansiklopediler...” (Büyüköztürk vd.,2012, s.46).

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Yazın/Literatür Taraması

- “Literatür taramasını yaparken aŐağıdaki ipuçları size yardımcı olacaktır:
 - Öncelikle yeni çalışmalarla başlayıp geriye doğru gidiniz.
 - Eğer çalışma özet kısmı içeriyorsa öncelikle bunu okuyunuz.
 - İkincil kaynaklar yerine birincil kaynaklara ulaşmaya çalışınız.
 - ... anahtar kelimelerin kitapta yer alıp almadığını belirleyiniz.
 - Belleğimize güvenmek yerine notlar alınız.
 - Kütüphanede bulunduğunuz her kaynağın fotokopisini çektirmeyiniz”
(Büyüköztürk vd.,2012, s.53).

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

- Yazın/Literatür Taraması
 - Kaynaklar: scholar.google.com.tr.
 - Tırnak içine alarak kelimeleri arayın.
 - AND ya da OR kullanarak arama yapılabilir.
 - Gelişmiş arama butonu kullanılabilir.
 - Tırnak ve + işareti ile birlikte kullanılabilir.

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Yazın/Literatür Taraması

- Kaynak taraması sonucunda notlar almak faydalı olacaktır. Not kartları için 4N 1K Modeli kullanılabilir.
 - 1K: Araştırmayı kim yapmış?
 - 1N: Araştırma ne zaman yapılmış?
 - 2N: Araştırma niçin yapılmış? Araştırma, hangi problemi çözmek için yapılmış?
 - 3N: Araştırma nasıl yapılmış? Hangi yöntem kullanılmış? Çalışma grubu, veri toplama araçları nelerdir?
 - 4N: Araştırma sonucunda ne bulunmuş? (Büyüköztürk vd.,2012, s.51).

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Değişkenler

- “Değişken, bir durumdan diğerine farklılık gösteren bir özelliktir” (Büyüköztürk vd.,2012, s.57).
- “Bilinen araştırma soruları, bir durumu betimlemeye yönelik olabileceği gibi olaylar ve olgular arası ilişkileri ortaya çıkarmak üzerine de olabilir”.
 - Örneğin; “Derse ilişkin sizlerin düşünceleri nelerdir?” Betimlemek.
 - “Derse ilişkin olumlu duygu ve düşünceye sahip olmakla ders başarı puanları arasında bir ilişki var mıdır?” bu durumda artık betimlemeden çıkarak bir neden sonuç ilişkisi kurmaya çalışıyoruz demektir (Büyüköztürk vd.,2012, s.57).

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Değişkenler

- Değişkenlerin Sınıflandırılması (Büyüköztürk vd.,2012, s.58-61)
 - Yapı/Özellik:
 - Nitel
 - Nicel
 - Değer:
 - Sürekli
 - Süreksiz

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Değişkenler

■ Değişkenlerin Sınıflandırılması (Büyüköztürk vd.,2012, s.58-61)

- **Bağımlı (Sonuç):** Bağımsız değişkenin etkisi incelenen değişkendir.
- **Bağımsız (Neden):** Araştırmacının bağımlı değişken üzerindeki etkisini test etmek istediği değişkendir.
 - **Değiştirilebilen:** Örneğin farklı tedavi yöntemlerinin kanser üzerindeki etkisi ya da Öğretim yöntemlerine göre başarının düzeyi.
 - **Seçilmiş:** Cinsiyet gibi değişiklik yapamayacağımız seçebileceğimiz bağımsız değişkenlerdir.

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Değişkenler

■ Değişkenlerin Sınıflandırılması (Büyüköztürk vd.,2012, s.58-61)

■ Bağımsız

Düzenleyici: bağımlı değişken ile bağımsız değişken arasındaki ilişkiyi düzenleyen ve etkileyen değişkendir. Örneğin öğrencilerin kaygı düzeyleri ile sınav başarısı arasında bir ilişki var mıdır sorusuna yanıt ararken aynı zaman sınav deneyimi değişkenin de göz önünde bulundurulması gerekebilir. O durumda sınav deneyimi düzenleyici değişken olur.

■ **Dıősal:** Bağımlı değişkenle ilişkili olan ancak araőtirmamızda etkisi test edilmeyen bağımsız değişkenlere ise dıősal-kontrol-bozucu değişken denir. Örnekleme seçilirken ya da kovaryans analizi ile kontrol edilerek analizin dıőında bırakılabilir ya da etkisi oranında analize dahil edilebilir.

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Hipotez

- “Hipotez, bir araőtirmada doğruluğu veya yanlışlığı kanıtlanmak istenen önermedir” (Arıkan, 2017, s.40).
- “Bir araőtırmanın olası sonucuna dair yapılan tahminlerin ifadesidir (Fraenkel ve Wallen, 2006; Gay vd.,2009 aktaran Büyüköztürk vd., 20012, s.65).
- “Hipotez bir yargı cümlesi veya önermesi olup, araőtırmanın başlangıcında sahip olduğumuz ön kanaati ya da inancı yansıtır. Bu durum, adliye mahkemelerinde... suçlu olduğú ispatlanana kadar sanığın masum ve suçsuz olduğú kanaatine benzer” (Arıkan,2017, s.41).
- “... bilimsel önerinin geçerliliği gözleme dayalı olarak tahminler yürütmenize, araştırma sonucu üzerinde daha derinlemesine düşünmenize ve araőtirdiđımız değişkenler arasında ilişki kurup kuramadığımıza dair karar vermemizde yardımcı olmaktadır” (Büyüköztürk vd.,2012, s.65).

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Hipotez

- “Hipotezler, araştırma sorusunda değişkenler arası ilişkileri tahmin etmek üzere iki farklı şekilde kurulabilir.
 - Sıfır (Null) hipotez, değişkenler arasında farkın veya ilişkinin olmadığını belirtir. İstatistiksel hipotez olarak da isimlendirilen sıfır hipotezi H_0 ile gösterilmektedir.
 - Alternatif (Araştırma) hipotezi ise değişkenler arası farkın veya ilişkinin var olduğunu belirtir. H_a veya H_1 ile gösterilir (Büyüköztürk vd., 2012).

ARAŞTIRMA PROBLEMİNİN/SORUNUNUN TANIMLANMASI-II

■ Hipotez

■ Örnek:

- H_0 : Ders süresi öğrencilerin derse olan ilgisini etkilemez.
 - Ders süresi ile öğrencilerin derse olan ilgisi arasında anlamlı bir ilişki yoktur.
- H_1 : Ders süresi arttıkça öğrencilerin derse olan ilgisi azalır.
 - Ders süresi ile öğrencilerin derse ilgisi arasında anlamlı bir ilişki vardır. Derse süresi arttıkça öğrencilerin derse olan ilgisi azalır.

Kaynakça

- Arıkan, R. (2017). *Araştırma Yöntem ve Teknikleri*. 3. Basım. Ankara: Nobel.
- Büyüköztürk, Ş., Çakmak Kılıç, E., Akgün, Ö. E., Karadeniz, Ş. ve Demirel, F. (2012). *Bilimsel Araştırma Yöntemleri*. 11. Baskı. Ankara: Pegem Akademi.